Publicat pe (https://www.bnm.md)

29.12.2021

INTERVIU// Constantin Șchendra, viceguvernatorul BNM, despre sectorul bancar din Republica Moldova: băncile sunt foarte bine capitalizate

Bani.md: Recent ați preluat funcția de viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei. Care sunt planurile dumneavoastră pe sectoarele pe care le patronați?

Constantin Șchendra: Într-adevăr, de o lună și jumătate exercit atribuțiile de viceguvernator în cadrul Băncii Naționale. Mi-am propus obiective destul de mari, în primul rând mie personal, acestea țin nemijlocit de domeniul de responsabilitate a Băncii Naționale. Cel mai important proiect pe care îl vedem noi în derulare în perioada imediat următoare ține de transferul atribuțiilor de supraveghere și reglementare a pieței asigurărilor și a organizațiilor de creditare nebancară de la Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) la Banca Națională a Moldovei. În conformitate cu legea care a fost adoptată de Parlament, acest transfer de atribuții urmează să aibă loc la 1 iulie 2023. Este un proces destul de complex și pentru a asigura că este unul de succes, acum suntem la etapa de planificare a acestui transfer. Avem deja ședințe și o comunicare destul de bună cu colegii de la CNPF pentru a înțelege exact care sunt procesele pe care le au ei acum, ce anume urmează să fie transferat către Banca Națională, care sunt aplicațiile soft pe care le utilizează colegii, ce trebuie să pregătim noi aici, pe loc, în Banca Națională, astfel încât acest transfer de atribuții să fie unul cât mai eficient și să fie simțit cât mai puțin de participanții pe piață. Un alt obiectiv, pe termen mai lung, ține de domeniul de digitalizare. Pandemia ne-a ajutat, într-un fel, să facem un pas înainte. Atât băncile comerciale, cât și Banca Națională au avansat semnificativ pe partea de digitalizare a proceselor, oricum, acesta este viitorul, cu cât o să mergem înainte, aceste aspecte vor fi din ce în ce mai importante, astfel, este absolut necesar pentru o supraveghere eficientă să avem și instrumente de software care să ne ajute. În ultimul timp a apărut o noțiune nouă „suptech", vine de la „supervision technology", care capătă din ce în ce mai multă popularitate în țările din vest. De asemenea, în perioada imediat următoare vom analiza care sunt soluțiile IT utilizate de alți colegi din băncile centrale, să le identificăm și să vedem care dintre ele sunt potrivite pentru a fi implementate la Banca Națională.

Bani.md: Cum a fost anul 2021 pentru sistemul bancar moldovenesc?

Constantin Șchendra: În pofida faptului că băncile au înregistrat rezultate destul de bune cam pe toate domeniile, creșterea de active, a portofoliului de credite, depozite, eu aș zice că, totuși, anul 2021 a continuat să fie unul plin de incertitudini, poate mai puține decât au fost în anul 2020, dar oricum acestea persistă. Băncile au continuat să fie destul de prudente pe partea de creditare, dar, în același timp, au reușit să susțină mediul de afaceri prin acordarea creditelor de dezvoltare ca economia să nu înghețe în perioada aceasta de incertitudine. Și cifrele arată acest lucru, portofoliul de credite în anul 2021 a crescut cu circa 22%. În mare parte, a crescut creditarea persoanelor fizice pe domeniile de credite ipotecare și cele de consum. Bineînțeles că ne-am dori să vedem o creditare mai intensivă a companiilor mici și mijlocii pentru că ele reprezintă motorul economiei, dar aici este nevoie și de implicarea altor actori și din câte cunoaștem sunt deja anumite proiecte în domeniul dat, întreprinse de instituțiile responsabile.

Bani.md: Creditarea persoanelor fizice practic a explodat. Ce frânează băncile să-și majoreze portofoliul împrumuturilor pentru business?

Constantin Șchendra: Într-adevăr, creditarea persoanelor fizice a crescut semnificativ în anul 2021, la fel, și în 2020 s-a înregistrat o creștere. Băncile dispun de capital și lichidități suficiente pentru a majora portofoliul de credite și pentru persoanele juridice. Părerea mea este că cererea de credite de la agenții economici nu este una foarte mare. Probabil, businessul nu vede, deocamdată, o perspectivă foarte clară de dezvoltare sau nu vine cu proiecte investiționale care ar necesita finanțare din partea băncilor. Dar, actualmente, băncile au capacitatea să ofere aceste credite în cazul în care va exista cerere din partea agenților economici. Ceea ce ține de creditarea persoanelor fizice, în special creditele de consum care ne îngrijorează și pe noi, monitorizăm foarte atent ca practicile de creditare ale băncilor comerciale să fie unele sănătoase. Creșterea acestui subportofoliu trebuie să fie una sustenabilă, băncile trebuie să analizeze foarte bine dacă acele persoane fizice pe care le creditează au capacitatea de a rambursa acești bani, ca să nu ajungem în situația în care populația este supraîndatorată. În acest caz și băncile ar avea de suferit din cauza nerambursării acestor credite. În prezent, lucrăm cu colegii de la CNPF asupra unor reglementări macroprudențiale, care ar veni să amelioreze situația privind creditarea persoanelor fizice pentru a proteja cetățenii noștri de supraîndatorarea respectivă. În scurt timp, urmează ca aceste măsuri macroprudențiale, pe care intenționăm să le implementăm, să fie prezentate și publicului larg, atât pentru bănci, cât și pentru organizațiile de creditare nebancară.

Bani.md: Cum apreciați colaborarea dintre Banca Națională a Moldovei și băncile comerciale?

Constantin Șchendra: Cred că este o colaborare destul de sănătoasă și destul de intensă. De menționat schimbările care au avut loc, reformele din ultimii ani, inclusiv tranziția la Basel III, dar și schimbarea modului în care Banca Națională supraveghează băncile, implementarea procesului SREP de supraveghere a băncilor, care este același proces utilizat de colegii din băncile centrale din Uniunea Europeană. În viziunea mea, comunicarea cu băncile comerciale trebuie să fie una mult mai intensivă. Discuții pe subiecte legate de riscurile pe care le văd băncile, discuții cu privire la așteptările pe care le are Banca Națională în calitate de supraveghetor. Respectiv, avem ședințe pe parcursul anului la diferite niveluri, inclusiv cu conducerea băncilor comerciale, în care discutăm despre rezultatele pentru anul precedent, planurile pe care le au băncile pentru anii viitori, care sunt acele riscuri pe care le văd băncile în a reuși să îndeplinească planurile pe care și le-au propus. În general, comunicarea cu băncile comerciale este una eficientă.

Bani.md: În societate se creează impresia că Banca Națională a Moldovei conduce băncile comerciale, deși rolul BNM este de supraveghere. Puteți să oferiți mai multe clarificări la acest capitol?

Constantin Șchendra: „Legea prevede expres care este mandatul Băncii Naționale a Moldovei. Cu siguranță nu este de a conduce băncile. Băncile sunt societăți pe acțiuni, independente care activează la fel ca oricare alt business în funcție de obiectivele pe care și le propun. În același timp, este un domeniu foarte specific, vorbim despre bănci care au funcții foarte importante, inclusiv intermedierea financiară, de ele depinde, într-o mare măsură, activitatea economică. Cetățenii Republicii Moldova își păstrează acolo economiile. În cazul în care o bancă nu-și îndeplinește atribuțiile sau nu activează în conformitate cu legislația, riscurile ar fi destul de mari. BNM stabilește regulile de joc și urmărește ca cerințele legale să fie respectate de bănci cu scopul de a diminua riscurile atât pentru cetățeni de a pierde bani în cazul unui default al băncii, cât și pentru agenții economici care activează și își păstrează banii în băncile comerciale. Or, aceasta se reduce la supravegherea băncilor și nu la luarea deciziilor de business. Deciziile de business le iau băncile comerciale și organele de conducere ale acestora.

Bani.md: Detaliați, vă rog, care este rolul BNM în acest proces și care este cel al băncilor comerciale.

Constantin Șchendra: Rolul Băncii Naționale este de a reglementa activitatea bancară. În acest proces BNM stabilește reguli foarte clare în care trebuie să se încadreze activitatea băncilor comerciale. În special este vorba de aspecte care țin de stabilitatea financiară a sectorului, dar și a fiecărei bănci în parte. Banca Națională stabilește cerințe prudențiale, cerințe față de capital, față de lichiditate, stabilește anumite practici sau cerințe față de guvernarea corporativă care trebuie să existe în băncile comerciale. La rândul lor, băncile comerciale, ca și orice altă societate comercială, au obiectivul primar de a face profit, doar că responsabilitatea acestora este mult mai mare decât a unui SRL sau a oricărei societăți pe acțiuni pentru că gestionează banii populației și aici trebuie să existe un nivel de prudență maxim, pentru că și responsabilitățile sunt foarte mari.

Bani.md: În opinia dumneavoastră, care este cel mai important lucru pe care l-au realizat băncile în urma reformelor?

Constantin Șchendra: Perioada de reforme a fost una destul de complicată pentru bănci. S-au făcut schimbări foarte mari într-un timp destul de restrâns. Și aici trebuie să menționăm că băncile, într-adevăr, au depus un efort foarte mare pentru a se adapta cerințelor Băncii Naționale, care a făcut această transpunere a prevederilor Basel III. Cele mai importante realizări, aș zice eu, au putut fi observate în perioada crizei pandemice actuale. Băncile au intrat în această criză foarte bine pregătite și vedem, de fapt, că în timpul crizei băncile nu au avut pierderi majore comparativ cu crizele precedente când au fost înregistrate pierderi semnificative, unele chiar au falimentat. Un alt rezultat important al băncilor este îmbunătățirea considerabilă a guvernanței corporative. Aici cerințele Băncii Naționale au fost semnificativ înăsprite. Cerințele foarte importante pentru funcțiile de control intern a tot ceea ce înseamnă riscuri, conformitate și audit intern, inclusiv independența acestor funcții, sunt aspecte la care băncile au lucrat și lucrează în continuare. Este și un obiectiv al Băncii Naționale de a monitoriza atent acest domeniu.

Bani.md: Ce ar mai trebui să facă băncile în 2022?

Constantin Șchendra: Consider că băncile ar trebui să fie în continuare extrem de circumspecte în tot ceea ce înseamnă riscul de credit. Pandemia încă nu a trecut, riscurile asociate acesteia încă persistă. Băncile ar trebui să aibă o abordare prudentă față de riscurile de credit, să analizeze foarte atent și să aibă o comunicare eficientă cu clienții lor pentru a putea identifica într-o etapă timpurie acele riscuri care pot surveni și să le gestioneze corespunzător. De asemenea, anul următor va fi primul an când băncile vor prezenta Băncii Naționale rapoartele ILAP, rapoarte privind aspecte legate de lichiditatea băncilor, în contextul transpunerii normelor europene și îmbunătățirii procedurilor de guvernanță corporativă din cadrul băncilor.

Bani.md: Numiți cei mai importanți factori care au impulsionat majorarea profitului

băncilor în anul 2021, pe fundalul economiei în ascensiune.

Constantin Șchendra: Într-adevăr, în 2021 băncile au înregistrat o creștere a profitului, în special dacă comparăm cu situația din anul 2020. Si aceasta este legată, în mare parte, de creșterea veniturilor din dobânzi și a veniturilor din comisioane. Creșterea veniturilor din dobânzi este corelată și cu creșterea considerabilă a portofoliului de credite care a generat, corespunzător, venituri din dobânzi mai mari. În același timp, aș vrea să menționez că dobânzile la credite în anul 2020-2021 au înregistrat cele mai mici valori din istoria Republicii Moldova. Cu toate acestea, creșterea portofoliului de credite a permis băncilor să înregistreze majorări ale veniturilor din dobânzi. De asemenea, au fost înregistrate majorări ale veniturilor din comisioane. Și aici este important de menționat că anul 2020 a avut un impact semnificativ asupra numărului de tranzacții pe care cetățenii Republicii Moldova și businessurile le-au efectuat prin intermediul băncilor comerciale. Așadar, a sporit foarte mult numărul tranzacțiilor în domeniul digital și acesta a fost un impuls pozitiv, din punctul meu de vedere, atât pentru sistemul bancar, cât și pentru economia țării. În 2020, băncile vedeau riscuri sporite în ceea ce privește creditele neperformante. Astfel, băncile și-au creat provizioane mai mari în 2020. Aceste riscuri nu s-au materializat în 2021 și băncile au făcut stornări de provizioane, care, au avut impact și asupra profitabilității acestora.

Bani.md: Cât de puternice sunt băncile din Republica Moldova la momentul actual?

Constantin Șchendra: Consider că, actualmente, băncile sunt foarte bine capitalizate. Indicatorii de lichiditate, la fel, sunt mult peste cerința minimă a Băncii Naționale. Acest fapt se datorează, inclusiv, reformelor și abordărilor pe care le-a avut Banca Națională în ultimii ani. Așadar, anticipând riscurile semnificative create de pandemie, Banca Națională a venit cu recomandarea către băncile comerciale de abținere de la plata dividendelor. Astfel, în 2020, nicio bancă nu a achitat dividende către acționarii săi. În 2021, în primăvară, câteva bănci au achitat dividende, doar că BNM a intervenit cu o plafonare a acestor plăți. Au fost analizate situațiile individuale în fiecare bancă, au fost efectuate testări la stres pentru a vedea care este gradul de reziliență a băncilor, iar plata dividendelor a fost limitată în funcție de rezultatele obținute.

Bani.md: Recent, guvernatorul Băncii Naționale a declarat, în cadrul Zilei Pieței de Capital din Republica Moldova, organizate la sediul bursei de valori din Londra, că băncile moldovenești sunt deținute aproximativ 90% de investitori străini. În opinia dumneavoastră, este bun acest lucru sau nu?

Constantin Șchendra: Eu cred că este un lucru bun faptul că reformele întreprinse de Banca Națională, inclusiv exercițiul de transparentizare a sectorului bancar, care a fost efectuat în ultimii câțiva ani, inclusiv în cadrul programului cu Fondul Monetar Internațional, au dat rezultate. Sectorul bancar arată diferit față de cum arăta în anii 2014 – 2015.Avem acționari care sunt cunoscuți, din Uniunea Europeană, care vin cu know-how și cu practici bune din vest și eu cred că este un lucru pozitiv. De fapt, transparentizarea acționariatului a fost, probabil, cel mai important lucru pe care a reușit să-l facă Banca Națională, deoarece, astfel, sunt excluse riscurile majore pentru sectorul bancar. Atunci când avem acționari transparenți, bine intenționați, riscurile pentru sector și pentru țară scad semnificativ, pentru că acești acționari o să numească în consiliile băncii oameni integri și oameni care au drept obiectiv de a face business, dar nu fraude. Respectiv, acei membri ai consiliilor băncii vor numi la rândul lor în organul executiv persoane integre, profesioniste care au intenții bune și nobile și nu cum s-a întâmplat într-un timp nu atât de îndepărtat.

Bani.md: Suntem la finalul anului 2021, care ar fi principalele măsuri pe care urmează BNM să le implementeze în 2022 pe segmentul supravegherii bancare?

Constantin Șchendra: Banca Națională publică, în fiecare an, prioritățile de supraveghere bancară. Sunt informații publice pentru toți cetățenii, pentru bănci, urmează să le publicăm și în acest an. Aceste priorități derivă din riscurile pe care le identificăm. Există un proces întreg de analiză și estimare a acestor riscuri.

După cum am spus, riscul de credit fiind în continuare unul major, Banca Națională va acorda o atenție sporită acestui domeniu, în special faptului ca băncile să-și recunoască în mod corect și în strictă conformitate cu cerințele legale pierderile anticipate. Un alt aspect important pe care urmează să ne axăm ține de guvernanța corporativă și anume funcțiile de control intern. Acestea sunt, din perspectiva noastră, foarte importante – independența lor, modul în care ele lucrează, conlucrează cu organele de conducere ale băncii. De asemenea, domeniul de „cyber security" (securitate informațională), ținând cont de faptul că majoritatea băncilor au avansat semnificativ în acest domeniu.

Tag-uri
interviu [1]
video interviu [2]
Interviul viceguvernatorului Constantin Șchendra [3]

Sursa URL:
https://www.bnm.md/ro/content/interviu-constantin-schendra-viceguvernator-bnm-despre-sectorul-bancar-din-moldova-bancile

Legături conexe:

[1] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=interviu [2] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=video interviu [3] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Interviul viceguvernatorului Constantin Șchendra